

Стенографски дневник

Откриване и 1. заседание

Петък, 3 септември 1943 г.

Открито в 10 ч. 40 м.

Председателствували: председателят Христо Калфов и подпредседателят д-р Петър Кьосеиванов.
Секретари: Димитър Андреев и Стефан Караиванов.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр
Откриване на сесията	
Прокламация към българския народ за смъртта на Н. В. цар Борис III	3
Говорили: М-р-предс. Б. Филов	3
Предс. Христо Калфов	3
Прокламация към българския народ за встъпване на престола на Н. В. цар Симеон II	4
Говорили: М-р-предс. Б. Филов	4
Предс. Христо Калфов	4

(Точно в 10 ч. и 30 м. народните представители започват да влизат в заседателната зала, всички облечени в тъмно облекло и с траурна лента на лявата ръка.

Големият портрет на покойния цар зад царския трон е обвит в черен креп, спуснат ниско до пода. Отстрани на царския портрет са спуснати две широки траурни ленти. Всички присъстващи в ложите и галериите — висши чиновници и други — са също в тъмно облекло. В дворцовата ложа са заети места следните членове от гражданската и военната свита на Негово Величество: г-да Павел Груев, Светослав Поменов, д-р Петър Костов, генерал-майор Жечев и майор Кюркчиев.

В 10 ч. и 40 м. влиза в залата министър-председателят г-н Богдан Филов, последван от всички министри по реда на конституцията, и застават прави на местата си до министерската маса. Стават прави и г-да народните представители и всички присъстващи в ложите и галериите. В залата цари пълна тишина)

Министър-председател Богдан Филов: Г-да народни представители! Министерският съвет в заседанието си от 31 август т. г. взема следното постановление:

„Министерският съвет, действащ въз основа на чл. 151 от конституцията, упълномощава г-н министър-председателя да открие VI извънредна сесия на XXV обикновено Народно събрание.“

В изпълнение на това постановление на Министерския съвет обявявам VI извънредна сесия на XXV обикновено Народно събрание за открита.

(Към председателското място се отправят и заемат своите места: председателят г-н Христо Калфов, подпредседателят г-н д-р Петър Кьосеиванов и секретарите г-да Димитър Андреев и Стефан Караиванов)

Председател Христо Калфов: (Звъни) Има нужният брой народни представители. Обявявам първото заседание на VI извънредна сесия на XXV обикновено Народно събрание за открито.

Има думата г-н министър-председателят.

Министър-председател Богдан Филов: Г-да народни представители! На 28 август т. г. Министерският съвет издаде следната

„ПРОКЛАМАЦИЯ

към българския народ

Българи! Негово Величество цар Борис III, нашият любим цар-обединител, след кратко и мъчително боледуване, днес, 28 август 1943 г., в 16 ч. и 22 м. предаде Богу дух в Двореца София, обкръжен от царското семейство.

Неизмерима е загубата за България. Неизмерима е скръбта на целокупния български народ. Неизмерима е и признателността му към неговия любим, незабравим и велик цар-обединител. Всички българи имаме свещения дълг да следваме неотклонно неговия завет — да бъдем единни и сплотени и да работим всеотдайно за напредъка и благоденствието на обединена България.

Нека вечна да бъде паметта му!

София, 28 август 1943 г.“

От народните представители: Бог да го прости! Вечна му памет!

Председател Христо Калфов: Г-да народни представители! Сви-кани на VI извънредна сесия, ние току-що изслузахме прокламацията на правителството, с която се съобщава на българския народ за преждевременния мъченически край на любимия цар-обединител, цар Борис III.

Роден на българска земя, расъл под грижливата насока на своя августейши родител, обкръжен от топли чувства на обич и дълбока почит на стари и млади, на имотни и бедни, той, августейшият покойник, изживя напълно всички радости и скърби на нашия народ през последното полувековие.

Още юноша, той е в най-първите редове на борбата на нашата войска през трите войни за освобождение и обединение на всички българи. Младият тогава престолонаследник бе образец на герой и мъченик едновременно, пример, който остана дълбоко врязан в силно туптящите сърца на бойците по бойните полета из всички краища на Балканския полуостров.

Затова, въпреки трагичните условия, при които той встъпи на престола на славните български царе и пое браздите на управлението, дълбока утеха обхвана душите и силна вяра укрепи сърцата на българите от всички родни земи, когато той застана на кормилото на нашата държава.

Неговата личност послужи като истинско живо национално знаме, около което постепенно се събра целият български народ. Това негово обаяние послужи като твърда опора, в която се разбиваха всички явни и подмолни удари отвън и вътре, които целеха нашето национално проваляне.

Той употреби всичките си сили, за да насочи българския народ и държава по път на всеотдаен напредък и възможно най-голямо благоденствие.

Онова обаче, което нашата хилядолетна история ще отбележи с златни слова и за което същата ще го нареди до най-великите неговии предшественици — наши държавни и духовни великани — е, че той успя да осъществи горещо жадваното от толкова поколения национално обединение и да изгради настоящата мощ на нашата държава, на третото ни царство.

Във вихъра на днешните съдбовни световни събития, войник и мъченик, но любимец на цял народ, той, грабнат от съдбата, напусна сцената на живота, за да заживее навеки в страниците на нашата и световна история като мъдър и храбър цар-обединител на всички българи.

Той ни остави скъпо завещание: беззаветно да браним обединената Родина и да служим със същата вяроност и преданост на скъпия му син, възплъщение на неговия дух и сърце.

Неизмерима е загубата на българския народ, затова и неизмерима е и неговата скръб. Скърби и плаче той от Силистра до Охрид и от Дунава до Бяло море.

В преклонение пред великото му дело и в израз на дълбока почит към неговата памет, моля, ставайки на крака, да кажем с благоговение: Бог да го прости! Вечна слава на цар Бориса III — и да запазим една минута мълчание.

(Всички народни представители произнасят „Бог да го прости!“ и запазват едноминутно мълчание.)

(Отсъствуват: Ангел Сивинов, Борис Петров Попов, д-р Васил Георгиев Петров, Васил Цветков Василев, Георги Свиначов, Георги Миков, Данаил Жечев, Деню Цанев Чолаков, Деян Деянов, Ди-

митър Илиев, Дончо Узунов, Иван Василев Петров, Иван Керемидчиев, Киро Костадинов Арнаудов, Никола Иванов Градев, Николай Султанов, Серафим Георгиев, Спас Маринов Поповски, Тотю Йорданов Маров, Филип Махмудиев и Христо Статев.)

Има думата г-н министър-председателят.

Министър-председател Богдан Филев: Г-да народни представители! Същия ден, 28 август, Министерският съвет издаде и следната

„ПРОКЛАМАЦИЯ

към българския народ

Българи! Днес, 28 август 1943 г., Негово Царско Височество Престолонаследникът Симеон Княз Търновски, любимецът и надеждата на българския народ, съгласно чл. 34 от конституцията, встъпи на престола на българските царе под името Симеон II, цар на българите.

Поради малолетието на Негово Величество цар Симеон II и на основание на чл. 151 от конституцията, Министерският съвет поема управлението на царството до отрещане на предвиденото в конституцията Регентство.

В този съдбоносен за страната ни момент призоваваме всички българи да се сплотят още по-здраво около престола на Негово Величество цар Симеон II, за да могат с вяра в светлите бъднини на нашия народ и с упование в Бога да продължат светлото дело на България.

Да живее Негово Величество цар Симеон II!

Да живее България!

Да живее българският народ!

София, 28 август 1943 г.“

Следват подписите на всички министри.

От народните представители: Да живее Негово Величество цар Симеон II! (Продължителни ръкоплескания и многократно „Ура!“)

Председател: ХРИСТО КАЛФОВ

Подпредседател: Д-Р ПЕТЪР КЪОСЕИВАНОВ

Председател Христо Калфов: Г-да народни представители! В голямата скръб, която изживяваме, прокламацията, с която правителството прогласява възшествието на Негово Величество Цар Симеон II на престола на славните български царе, изпълва с дълбока вяра и крепка надежда сърцата на всички българи, защото той, Негово Величество цар Симеон II, отразител на високия дух на своя августейши баща, носител на славното име на своя велик едноимен предшественик и обкръжен от безграничната любов на всички българи, ще довърши великото дело на своя славен баща, като доизгради и окончателно закрепил нашата обединена национална държава.

Да, Негово Величество расте в дни на бури и изпитания. Но той ще закрепи с жилавината и силата на нашия здрав и храбър народ, ще възвиси духа си с беззаветна служба на правда и истина и ще устреми духовния си поглед към безспирен възход на нашия народ към култура, напредък, мощ и благоденствие. Именно затова с твърда увереност може да се заяви, че през страшната мъка и печал за загубата на любимия ни цар Борис III проблясва един голям, светъл лъч, който озарява обичаята от целия ни народ престолонаследник и пътя на неговото и на България величие.

Нека всички се обединим около трона на младия ни цар и го подкрепим в трудната му и тежка работа, която му предстои.

Да живее Негово Величество цар Симеон II!

Да живее храбрата ни войска!

Да живее България!

От народните представители: Да живее Негово Величество цар Симеон II! (Продължителни ръкоплескания. Многократно „Ура!“)

(Председателят, г-да министрите и народните представители съдат на местата си)

Председател Христо Калфов: Г-да народни представители! Съгласно правилника и в съгласие с правителството, идното заседание ще бъде в сряда, 8 т. м., 15 ч., когато ще се установи и дневният ред за следващото заседание.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато на 10 ч. 55 м.)

Секретари: { ДИМИТЪР АНДРЕЕВ
СТЕФАН КАРАИВАНОВ

Началник на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВ